

פֶּן יִקוּם!
(חתימת המלכות).

ספר רביעי,

על ההמחאה¹

ובו הקדמה ושני שערים.

הקדמה.

מונחי ההמחאה.

673. המחאה היא העברת חוב מחיובו של האחד לחיובו של אחר. המחאה (חוצ'ה).
674. ממחה הוא החייב, עושה ההמחאה. ממחה (מחיל).
675. גמחה הוא בעל החוב. גמחה (מחאל לה).
676. מומחה הוא מי שקבל עליו את ההמחאה. מומחה (מחאל עליה).
677. נשוא ההמחאה, נכסי ההמחאה. נשוא ההמחאה (מחאל-בה).
678. המחאה-מונבלת היא המחאה שהוגבלה בתנאי שתשלם מנכסי המחאה מונבלת (הואלה מקיפה).
679. המחאה-סתם היא המחאה שאין עמה הגבלת תנאי שתשלם המחאה-סתם (הואלה-משלקה).
- ממחה שחייב בהם המומחה, או מאלה הנמצאים תחת ידו.
- מנכסי הממחה שבידי המומחה.

שער ראשון.

על קשר ההמחאה

ובו שני פרקים.

פרק ראשון.

על עיקרי ההמחאה.

680. ממחה שאמר לבעל חובו: „המחיתוך אצל פלוני“, וקבלו שניהם — המחאה כיצד נקשרה ההמחאה?

¹ עיין: יהודה ג. דב'אני — H. C. 4/28 4 Rot. 1492

681. אפשר לה להמחאה שתהא נקשרת בין הנמחה ובין המומחה בלבד. כיצד? האומר לחברו: „סך כו"כ גרש שחייב לי פלוני, קבל אותם בהמחאה עליך" ואמר האיש: „קבלתי", או מי שאמר לחברו: „קבל בהמחאה עלי כו"כ גרש שחייב לך פלוני", וקבל חברו — ההמחאה שלמה. ולא עוד אלא שאם חזר בו המומחה, אין תורתו מועילה.
682. המחאה שנקשרה בין הממחה והנמחה, הרי אם הודיעו את הדבר למומחה, וקבל, ההמחאה שלמה וגמורה.
683. המחאה שנעשתה בין הממחה והמומחה, הרי היא נקשרת, ותלויה בקבלתו של הנמחה.
684. המחאה שנעשתה בין הממחה והמומחה, הרי היא נקשרת, ותלויה בקבלתו של הנמחה.
685. המחאה שנעשתה בין הממחה והמומחה, הרי היא נקשרת, ותלויה בקבלתו של הנמחה.
686. המחאה שנעשתה בין הממחה והמומחה, הרי היא נקשרת, ותלויה בקבלתו של הנמחה.
687. המחאה שנעשתה בין הממחה והמומחה, הרי היא נקשרת, ותלויה בקבלתו של הנמחה.
688. המחאה שנעשתה בין הממחה והמומחה, הרי היא נקשרת, ותלויה בקבלתו של הנמחה.

פרק שני.

על תנאי ההמחאה.

684. בהתקשרות ההמחאה צריך שיהיו הממחה והנמחה בני־דעת, והמומחה — בן־דעת ובוגר.
685. לשם קיום ההמחאה דרוש שיהיו הממחה והנמחה בוגרים.
686. אין זה תנאי שיהא המומחה חייב דבר לממחה, והרי אף אם אין לממחה דבר אצל המומחה, ההמחאה שלמה.
687. כל חוב שאין ערבותו שלמה, אין גם המחאתו שלמה.
688. כל חוב שערבותו שלמה, אף המחאתו שלמה, ואולם צריך שיהא נשוא ההמחאה ידוע.
689. לפיכך, אם אמר אדם: „קבלתי בהמחאה כל שיוכח שיש לך אצל פלוני" — אין ההמחאה שלמה.

689. כשם שהמחאת חובות עיקריים שלמה, כך שלמה גם המחאת חובות שחייבים אותם מחמת ערבות, או המחאה.

שער שני.

על דין ההמחאה.

690. דינה של ההמחאה הוא שהממחה החייב נפטר מחובו, ואם היה לו ערב, נפטר גם הערב מערבותו, ונקבעת זכותו של הנמחה לדרוש אותו חיב מהמומחה. ואם המחה מקבל המשכון אחר אצל הממשכן, שוב אין הוא רשאי לעכב את המשכון תחת ידו.⁽¹⁾

691. הממחה שהמחה סתם, הרי אם לא היה לו דבר אצל המומחה, המומחה, דינה יכול המומחה להיות חוזר ותובע לאחר הפרעון מהממחה. ואם היה לו דבר אצל המומחה, הרי יצא זה בחובו.

692. בהמחאה מוגבלת נפסקת זכותו של הממחה לדרוש את נשוא המחאה מהמומחה, ושוב אין המומחה יכול למסרו לממחה, ואם מסר, חייב, וחוזר הוא ותובע מהממחה. ואם מת הממחה לפני הפרעון כשחובותיו מרובים על נכסי עזבונו, אין שאר בעלי החוב יכולים לתפוס את נשוא ההמחאה.

693. המחאה שיש עמה תנאי שתשלם ממחיר הממכר המגיע למוכר מאת הלוקה, הרי אם נשמד הממכר לפני המסירה, ובטלה חובת המחיר, או אם הוחזר הממכר מחמת ברירה מותנית, מחמת ברירה לאחרי ראייה, או משום ברירה מחמת מום, או אם בטל המכר מרצון, אין ההמחאה בטלה, ולאחר הפרעון חוזר המומחה וגובה מהממחה את אשר שלם. אבל אם נמצא עורר שטרף את הממכר מידי המומחה, הרי הואיל ונתברר שהוא פטור מחובו, ההמחאה בטלה.

694. המחאה שהוגבלה בתנאי שתשלם ממעות הממחה שהם משמרת ביד המומחה, ונמצא עורר שהוציא את הפקדון, ההמחאה בטלה, וחוזר החוב לחיובו של הממחה.

695. המחאה שיש עמה תנאי פרעון ממעות הממחה שיש לו אצל המומחה, ואבדו אותן המעות, הרי אם אין המומחה חייב באחריותו, ההמחאה בטלה, ובעל החוב חוזר בתביעתו על הממחה, ואם יש אחריות למעות — אין ההמחאה בטלה.

(1) עיין: כהן נ. בנק מזרחי, לעיל.

כיצד? מי שהמחה את בעל חובו אצל אחר על מנת שיפרע לו הלה את החוב ממעותיו של הממחה שהם משמרת בידו, ואבדו המעות שלא בפשיעה — ההמחאה בטלה, ובעל החוב חוזר אצל הממחה בתביעתו. אבל אם היו המעות גזולות, או שהיו משמרת, ואבדם המומחה, ינתחייב בנוקם, אין ההמחאה בטלה.

696. מי שמסר הפץ ידוע לחברו על מנת שימכרנו ויפרע בדמיו את חובו, והמחה עליו את בעל חובו, וקבל האחרון את ההמחאה באותו התנאי, ההמחאה שלמה, וכופים את המומחה למכור את הממכר ולפרוע את החוב ממכירו.

המחאה לשלם ממחיר ממכר שימכר המומחה.

697. המחאה שלא פורש בה אם יש לפרוע את נשוא ההמחאה מיד, או לאחר זמן, הרי אם על הממחה לפרוע את החוב מיד, אף ההמחאה חל פרעונה מיד, ואם החוב הוא בארכה, אף פרעונה של ההמחאה בארכה, וחייבים בפרעונה בהגיע זמנה.

זמן פרעון נשוא ההמחאה.

698. עד שלא פרע המומחה את החוב אין לו כל זכות תביעה על הממחה, וכשהוא חוזר ותובע ממנו, הרי יכול הוא לתבוע את נשוא ההמחאה בלבד, כלומר, אין הוא נוטל מהחייב אלא אותו מין המעות שנשתעבד בהן על ידי ההמחאה, ולא מה ששלם.

מתי וכמה חוזר המומחה אצל הממחה?

כיצד? המחאה שחלה על מטבעות כסף, ושלם במטבעות זהב, חוזר המומחה לנוטל מאת הממחה מטבעות כסף, ואינו יכול לדרוש מטבעות זהב. הוא הדין, אם פרע המומחה את החוב בנכסים אחרים, או בחפצים, אינו חוזר וגובה אלא את הכסף שחלה עליו ההמחאה.

699. המומחה כשם שהוא נפטר מהחוב עם פרעון נשוא ההמחאה, או משמחה אותו החוב על אחר, או משמחל לו הנמחה, כך הוא פטור משנתן לו הנמחה את חובו במתנה או בצדקה, וקבל המומחה.

מתי נפטר המומחה מחיובו?

700. הנמחה שמת, והמומחה יורשו, פקע כוחה של ההמחאה.

מומחה שירש את הנמחה.

מאמר המלכות: 25 לחודש צפר שנת 1288.

חבר מועצת המספטים
אחמד ג'ורד

חבר מועצת המדינה
סיף אלדין

חבר מועצת המספטים
סיד אחמד חלוצי

חבר מועצת המספטים
סיד אחמד חלמי

חבר מועצת המדינה
מחמד אמין.

חבר הועדה

סלח-אל-דין בנו של אבן-עבדין